

Електронний журнал «Державне управління: удосконалення та розвиток» включено до переліку наукових фахових видань України з державного управління (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 1643 від 28.12.2019).

Спеціальність – 281.

Державне управління: удосконалення та розвиток. 2025. № 5.

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2156.2025.5.2>

УДК 351

М. В. Андрієнко,

д. держ. упр., професор, начальник науково-дослідного центру цивільного захисту, Інституту наукових досліджень з цивільного захисту

Національного університету цивільного захисту України

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9222-4831>

С. С. Павлов,

к. держ. упр., начальник науково-дослідного відділу інженерно-технічних заходів науково-дослідного центру цивільного захисту,

Інститут наукових досліджень з цивільного захисту

Національного університету цивільного захисту України

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9927-898X>

П. І. Гаман,

д. держ. упр., професор, Заслужений працівник охорони здоров'я України,

нагороджений Орденом «За заслуги III ступеня», провідний науковий

співробітник науково-дослідного відділу інженерно-технічних заходів

науково-дослідного центру цивільного захисту,

Інститут наукових досліджень з цивільного захисту

Національного університету цивільного захисту України

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-1881-0397>

**ТРАНСФОРМАЦІЯ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ЦИВІЛЬНИМ
ЗАХИСТОМ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ:
ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД І ВІТЧИЗНЯНА ПРАКТИКА**

M. Andrienko,

Doctor of Sciences in Public Administration, Professor, Honored Healthcare Worker of Ukraine, Recipient of the Order of Merit of the III Degree, Leading Researcher of the Research Department of Engineering and Technical Measures, Civil Protection Research Center of the Institute of Civil Protection Research of the National University of Civil Protection of Ukraine

S. Pavlov,

PhD in Public Administration, Head of the Research Department of Engineering and Technical Measures, Civil Protection Research Center of the Institute of Civil Protection Research of the National University of Civil Protection of Ukraine

P. Haman,

Doctor of Science in Public Administration, Professor, Honored Healthcare Worker of Ukraine, recipient of the Order of Merit of the III Degree, Leading Researcher at the Research Department of Engineering and Technical Measures, Civil Protection Research Center of the Institute of Civil Protection Research of the National University of Civil Protection of Ukraine

TRANSFORMATION OF PUBLIC ADMINISTRATION OF CIVIL PROTECTION IN THE CONTEXT OF EUROPEAN INTEGRATION PROCESSES: FOREIGN EXPERIENCE AND NATIONAL PRACTICE

У статті досліджено особливості трансформації системи публічного управління у сфері цивільного захисту в контексті інтеграції України до європейського безпекового простору. Визначено ключові напрями реформування, зокрема гармонізацію нормативно-правової бази, впровадження інституційно-управлінських змін та інтеграцію інформаційно-комунікаційних технологій. Проаналізовано зарубіжний досвід країн Європейського Союзу, зокрема Німеччини, Польщі, Франції та Швеції, щодо організації системи цивільного захисту та публічного управління у кризових ситуаціях. На основі порівняльного аналізу окреслено можливості адаптації успішних моделей до українських реалій. У роботі наголошено на необхідності

посилення міжвідомчої координації, підвищення прозорості управлінських процесів та залучення громадського суспільства до процесу ухвалення рішень у сфері цивільного захисту. Зроблено висновки щодо перспектив формування ефективної, гнучкої та інклюзивної системи публічного управління, здатної протистояти сучасним викликам та загрозам. Поглиблення інтеграційних процесів між Україною та Європейським Союзом обумовлює потребу в трансформації національної системи публічного управління, зокрема в такій критично важливій сфері, як цивільний захист.

The article examines the peculiarities of the transformation of the public administration system in the field of civil protection in the context of Ukraine's integration into the European security space. The key areas of reform are identified, including harmonization of the legal framework, implementation of institutional and managerial changes, and integration of information and communication technologies. The foreign experience of the European Union countries, in particular Germany, Poland, France and Sweden, in organizing the civil protection system and public administration in crisis situations is analyzed. Based on a comparative analysis, the author outlines the possibilities of adapting successful models to Ukrainian realities. The paper emphasizes the need to strengthen interagency coordination, increase the transparency of management processes and involve civil society in decision-making in the field of civil protection. Conclusions are drawn on the prospects for the formation of an effective, flexible and inclusive public administration system capable of withstanding modern challenges and threats. The deepening integration processes between Ukraine and the European Union necessitate the transformation of the national public administration system, in particular in such a critical area as civil protection. Modern threats caused by both natural and man-made disasters require a comprehensive, adaptive and transparent management response based on the best international practices. It is especially important to study the experience of EU member states in order to implement it in the Ukrainian legal and institutional framework. In addition, many countries,

especially the EU members, today have a well-developed and effective system of authorities, structured civil protection forces and means or firefighting agencies that ensure the protection and survival of the population, which should contribute to the growth of economic potential and provide conditions for the development of social infrastructure of states, both in peacetime and during various disasters, accidents, etc. After all, the civil protection system plays an important role in ensuring the national security of European countries, and its formation and development is receiving increasing attention within the framework of European security structures.

Ключові слова: *трансформація, публічне управління, цивільний захист, євроінтеграція, управлінські трансформації, безпека.*

Keywords: *transformation, public administration, civil protection, European integration, managerial transformations, security.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Сучасні виклики безпекового характеру, пов'язані зі зростанням масштабів надзвичайних ситуацій, вимагають від держав ефективних механізмів реагування та сталого функціонування системи цивільного захисту. В умовах євроінтеграційних процесів Україна зобов'язана адаптувати національну модель публічного управління у сфері цивільного захисту до європейських стандартів, що передбачає інституційні, правові та управлінські трансформації.

Попри наявність позитивної динаміки реформ, спостерігаються проблеми у забезпеченні комплексності управлінських рішень, належного міжвідомчого координування, цифровізації процесів управління та адаптації зарубіжного досвіду до національного контексту. Недостатнє використання інноваційних підходів і практик країн-членів ЄС знижує ефективність реалізації державної політики у сфері цивільного захисту.

Таким чином, актуальним завданням є дослідження процесів трансформації публічного управління цивільним захистом України з

урахуванням зарубіжного досвіду, з метою формування ефективної адаптивної та прозорої моделі управління, здатної відповідати сучасним викликам.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У наукових працях як вітчизняних, так і зарубіжних учених досліджуються питання державного управління системами цивільного захисту в окремих країнах. Серед вітчизняних дослідників варто виокремити такі позиції.

Ковальчук В. В. [1] зокрема зазначає, що основним вектором змін у системі цивільного захисту України є адаптація до стандартів Європейського Союзу, що передбачає реформування нормативно-правової бази, розвиток кадрового потенціалу та підвищення ефективності реагування на надзвичайні ситуації.

Петренко Л. І. [2] підкреслює у своїх працях, що євроінтеграційні процеси вимагають від органів публічної влади нових підходів до стратегічного планування та управління ризиками, зокрема через імплементацію європейських директив у сфері цивільного захисту.

За словами Коваленко В. В. [3] трансформація публічного управління повинна передбачати не лише технічну модернізацію системи, а й запровадження принципів належного врядування, таких як прозорість, підзвітність та участь громадськості.

Сидоренко О. В. [4] в свою чергу в своїх дослідженнях акцентує увагу на потребі міжвідомчої та міжрівневої координації дій у сфері безпеки, що є характерною рисою управлінських моделей країн ЄС.

На думку, Гриценко Т. В.[5], ефективність національної системи цивільного захисту залежить від рівня децентралізації управління та здатності місцевих органів влади самостійно реагувати на виклики.

Зарубіжні дослідники також зробили значний внесок у розробку теоретичних засад і практичних підходів до управління в сфері цивільного захисту.

Наприклад, Rosenthal U., Boin A., Comfort L. K. [6] стверджують, що сучасне правління надзвичайними ситуаціями повинне базуватися на принципах адаптивності, багаторівневої координації та міжсекторального партнерства.

Clarke I. [7] у своїх працях акцентує увагу на тому, що інтеграція систем цивільного захисту в межах ЄС має супроводжуватися гармонізацією процедур реагування та спільним навчанням персоналу.

У своїх працях Nygren K. [8], аналізує роль міждержавного співробітництва у формуванні єдиного європейського безпекового простору, підкреслюючи значення принципів солідарності та субсидіарності.

На думку, Pollitt C., Bouckaert G. [9] реформування публічного управління в умовах європейської інтеграції як процес, що вимагає глибокого інституційного переосмислення ролі держави, особливо в секторах, пов'язаних із безпекою та надзвичайними ситуаціями.

Загалом, як вітчизняні, так і зарубіжні дослідники сходяться на думці, що ефективна трансформація системи цивільного захисту в умовах євроінтеграції має базуватися на поєднанні нормативної уніфікації, організаційної гнучкості та розвитку міжрівневої взаємодії.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою дослідження є вивчення трансформаційних змін публічного управління цивільним захистом в умовах євроінтеграційних процесів, з урахуванням зарубіжного досвіду та вітчизняної практики.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сучасна система цивільного захисту України базується на централізованій моделі, де основну роль відіграє Державна служба України з надзвичайних ситуацій. Однак спостерігається досить низький рівень інтеграції громадських структур, обмежене використання цифрових рішень, а також брак чіткої взаємодії між органами влади. У багатьох країнах, особливо членах Європейського Союзу, сьогодні існує добре розроблена й ефективна система органів влади, структурованих сил і засобів цивільного захисту або протипожежних органів, які забезпечують

захист та виживання населення, що має сприяти зростанню економічного потенціалу та забезпеченню умов для розвитку соціальної інфраструктури держав, як у мирний час, так і під час різних катастроф, аварій тощо.

Доцільно відмітити, що у процесі інтеграції України до Європейського Союзу особливої актуальності набуває трансформація національної системи публічного управління у сфері цивільного захисту. Цей процес характеризується комплексними інституціями, правовими та управлінськими змінами, спрямованими на гармонізацію з європейськими нормами та стандартами безпеки:

1) Інституційно-організаційні зміни – відбувається поступова децентралізація повноважень у сфері цивільного захисту з акцентом на підвищення ролі місцевого самоврядування та регіональних органів виконавчої влади; посилюється міжвідомча координація між ДСНС, Міністерством внутрішніх справ, Міністерством охорони здоров'я, Міністерством оборони та органами місцевої влади; зростає роль громадянського суспільства та волонтерських організацій у плануванні та реалізації заходів з попередження й ліквідації надзвичайних ситуацій.

2) Правове та нормативне зближення з ЄС - Україна адаптує своє законодавство у сфері цивільного захисту до правової системи ЄС, виключно з вимогами у сфері надзвичайного планування, управління ризиками, оповіщення та реагування; підписання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС створило базу для інтеграції у європейські механізми кризового управління, зокрема у Механізм цивільного захисту ЄС (UCPM) [10].

3) Цифрова трансформація – впроваджуються інформаційно-комунікаційні технології, зокрема геоінформаційна система, автоматизовані системи оповіщення, цифрові платформи координації дій під час надзвичайних ситуацій; розробляються інтегровані бази даних та аналітичні системи для прогнозування ризиків та оцінка потенційних загроз.

4) Орієнтація на стійкість та превенцію – у контексті європейських підходів акцент зміщується з реагування на надзвичайні ситуації на

управління ризиками та превенцію; розробляються та впроваджуються місцеві та національні стратегії зниження ризиків стихійних лих, відповідно до рекомендацій ЄС та ООН (Sendai Framework).

5) Міжнародні інтеграція та співпраця – Україна активізувала участь у програмах ЄС, таких як RescEU, а також долучається до міжнародних навчань, симуляцій та спільних ініціатив; розширюється обмін досвідом, фаховою підготовкою кадрів, зокрема у межах співпраці з Польщею, Німеччиною, Францією та іншими державами-членами ЄС [11].

Трансформація публічного управління у сфері цивільного захисту в Україні демонструє поступову інтеграцію до Європейського безпекового простору. Цей процес вимагає глибоких змін не лише в нормативно-правовому полі, а й у підходах до управління, де превенція, відкритість, цифровізація та міжсекторальна співпраця стають ключовими пріоритетами.

Крім того, у контексті євроінтеграційних процесів трансформація системи публічного управління у сфері цивільного захисту в Україні передбачає реалізацію низки ключових напрямів реформування, спрямованих на підвищення ефективності, прозорості та адаптивності управлінських рішень.

Реформування правового забезпечення у сфері цивільного захисту передбачає адаптацію національного законодавства до стандартів і вимог ЄС. Особливе значення мають положення, що регламентують управління ризиками, міжвідомчу координацію під час надзвичайних ситуацій, організацію систем оповіщення та реагування, а також захист критичної інфраструктури. В даному контексті важливим є впровадження загальноєвропейських підходів до побудови стратегії зниження ризиків стихійних лих (у межах реалізації Рамкової програми Сендай, 2015-2030) [12].

Також передбачають реформування структури державних органів, які здійснюють повноваження у сфері цивільного захисту, з метою оптимізації управлінських процесів, децентралізації функцій та зміцнення горизонтальної взаємодії між органами центрального та місцевого рівнів. Важливим

напрямом є створення міжвідомчих координаційних механізмів, а також розширення участі органів місцевого самоврядування й інститутів громадянського суспільства у формуванні та реалізації політики безпеки.

Цифровізація публічного управління у сфері цивільного захисту охоплює запровадження сучасних ІКТ для моніторингу, прогнозування, оперативного реагування та управління інформаційними потоками у кризових ситуаціях. До ключових цифрових інструментів належать геоінформаційні системи, платформи обміну даними між відомствами, мобільні додатки для оповіщення населення, а також єдині реєстри та аналітичні модулі для оцінки загроз і планування дій. Інтеграція цифрових рішень сприяє підвищенню ефективності комунікації, мінімізації часу реагування та зниження ризиків людського фактору [13].

Доцільно проаналізувати організацію системи цивільного захисту та публічного управління у кризових ситуаціях в провідних країнах ЄС, зокрема таких як, Німеччини, Польщі, Франції та Швеції (табл. 1).

Таблиця 1. Організація системи цивільного захисту та публічного управління у кризових ситуаціях в провідних країнах ЄС

№	Країна	Особливості організаційної системи цивільного захисту	Переваги	Недоліки
1	Німеччина	Децентралізована модель управління, основна відповідальність покладена на органи земель (федеральні одиниці) муніципалітети; федеральний рівень виконує координуючу функцію через Федеральне агентство з технічної допомоги (THW); активна участь добровольчих організацій та технічних служб	Високий рівень локалізації рішень, що сприяє оперативності реагування; добре розвинена інфраструктура добровольчого сектора; гнучкість та адаптивність у прийнятті рішень на місцях.	Можливі труднощі в координації між землями під час масштабних надзвичайних ситуацій; відсутність єдиного командного центру на національному рівні у перші години реагування.

Продовження таблиці 1.

№	Країна	Особливості організаційної системи цивільного захисту	Переваги	Недоліки
2	Польща	Централізована система з вираженим вертикальним підпорядкуванням; основна роль належить Державній службі пожежної охорони, яка виконує функції цивільного захисту; утворення воєводські та повітові кризові центри; створена Національна система реагування на надзвичайні ситуації, що інтегрує всі рятувальні служби	Високий рівень готовності сил цивільного захисту; чітка ієрархія управління та командування; успішна цифровізація систем управління та моніторингу.	Обмежена участь громадськості у прийнятті рішень; менша гнучкість на місцевому рівні порівняно з децентралізованими моделями
3	Франція	Централізована модель управління з жорсткою вертикаллю відповідальності; основна координація здійснюється префектами департаментів, підпорядкованими Міністерству внутрішніх справ; у кризових ситуаціях застосовується спеціальний план ORSEC; широке використання збройних сил для допомоги цивільним органам.	Високий рівень оперативного управління на рівні префектур; ретельне планування дій у кризових ситуаціях (сценарії, протоколи, симуляції); залучення армії та спеціальних підрозділів у кризових умовах.	Централізація може уповільнювати прийняття рішень у непередбачуваних ситуаціях; обмежена автономія місцевих структур.
4	Швеція	Концепція «загальна оборона» поєднання зусиль військових і цивільних структур; управління здійснюється децентралізовано, з високим рівнем залученням муніципалітетів; велику роль відіграє Шведське агентство цивільного захисту та готовності	Сильна інтеграція громадського суспільства у системи безпеки; превентивна орієнтація та висока культура готовності населення; відкрите управління та прозорі механізми взаємодії	Розосередженість ресурсів може ускладнити централізовану реакцію на масштабні НС; значна залежність від координації місцевих влад.

Джерело: сформовано на основі даних [14-18]

Таким чином, моделі країни ЄС мають різний рівень централізації, ступінь залучення громадськості та використання технологій. Наприклад, федеральні країни (Німеччина, Швеція) забезпечують гнучкість і адаптивність, але можуть стикатися з проблемами координації; централізовані системи (Франція, Польща) мають чітку ієрархію управління, що підвищує керованість у кризових ситуаціях, але знижує гнучкість.

В останні роки розуміння змісту, принципів і організаційного забезпечення цивільного захисту в європейських країнах зазнало значних змін, які зумовлені рядом чинників:

- збільшення кількості руйнівних природних та техногенних катастроф, зростання рівня їх складності, що потребує нових засобів, методів, процедур і ресурсів;

- розуміння того, що у більшості випадків ефективність цивільного захисту забезпечується не тільки підготовкою інфраструктури і відповідним плануванням її збереження та відновлення, але й оперативними та організаційними можливостями із захисту населення;

- поява нових технічних можливостей і наукових методик, які дозволяють аналізувати, передбачати і попереджувати небезпечні сценарії розвитку з точністю і достовірністю, яка була неможливою у недалекому минулому [19].

Розвиток інтеграційних процесів між Україною та Європейським Союзом вимагає розуміння нових підходів до побудови та механізмів реалізації як загальної політики ЄС, в цілому, так і взаємодії їх окремих компонентів.

Необхідність посилення міжвідомчої координації зумовлена складністю та багатовекторністю загроз у сфері цивільного захисту, що вимагає інтеграції зусиль різних суб'єктів публічного управління. Ефективна взаємодія між центральними органами виконавчої влади, місцевими адміністраціями, службами порятунку, оборони, охорони здоров'я та правоохоронними структурами є ключовим чинником для забезпечення швидкого, скоординованого та результативного реагування на надзвичайні ситуації. Впровадження єдиних оперативно-інформаційних платформ, чітких

протоколів комунікації та спільних тренувань дозволяє знизити ризик фрагментації управлінських рішень і дублювання функцій.

Підвищення прозорості управлінських процесів у сфері цивільного захисту є важливою передумовою зміцнення довіри громадян до органів влади та легітимації прийнятих рішень. Забезпечення відкритості діяльності відповідних інституцій, доступу до публічної інформації, а також належне інформування населення про загрози, план дій та інституційні спроможності сприяє підвищенню обізнаності та готовності суспільства до дій у надзвичайних умовах. Прозорість також виступає каталізатором ефективного зовнішнього та внутрішнього аудиту управлінських рішень [20].

Залучення громадського суспільства до процесу ухвалення рішень у сфері цивільного захисту сприяє формуванню інклюзивної, адаптивної та сталої моделі управління ризиками. Громадські організації, волонтерські рухи та професійні асоціації є важливими партнерами держави у питаннях превенції, інформування населення, мобілізації ресурсів та соціального моніторингу. Інституціоналізація їхньої участі в консультаційних і стратегічних процесах дозволяє врахувати реальні потреби громадян, посилює субсидіарність та забезпечує ефективну реалізацію принципів «bottom-up» у публічному управлінні [21].

У контексті європейської інтеграції України зазначені напрями набувають стратегічного значення, адже відповідають базовим принципам демократичного врядування, прозорості, відкритості та соціального партнерства, що визначають архітектуру сучасного європейського безпекового простору. Їх реалізація є не лише умовою посилення стійкості держави до криз, а й важливим індикатором її інституційної зрілості.

Враховуючи зазначене, Україна може адаптувати такі елементи:

- децентралізація повноважень на користь регіональних структур;
- створення єдиної цифрової платформи реагування на НС;
- розширення залучення громадськості та НУО;
- запровадження регіональних центрів швидкого реагування;

- оновлення законодавчої бази відповідно до стандартів ЄС.

Таким чином, процеси євроінтеграції відкриють перед Україною можливості для модернізації системи цивільного захисту, однак ці зміни повинні відбуватися із урахуванням національного контексту. Необхідно забезпечити не лише формальну адаптацію норм, а й реальне впровадження принципів ефективності, прозорості та інклюзивності.

Висновки та перспективи подальших розвідок у даному напрямі. Україна перебуває на етапі становлення нової моделі публічного управління у сфері цивільного захисту. Зарубіжний досвід доводить ефективність різних підходів, проте ключовим залишаються прозорість, адаптивність, міжвідомча координація та участь громадян. Формування стійкої та результативної системи цивільного захисту є необхідною умовою для безпеки населення та досягнення інтеграції в європейський простір.

Література

1. Ковальчук В. В. Адаптація системи публічного управління до європейських стандартів: виклики та перспективи. *Державне управління: теорія та практика*. 2020. №1. С. 45-52.
2. Петренко Л. І. Підвищення кваліфікації фахівців цивільного захисту в умовах сучасних реалій. *Педагогіка і психологія професійної освіти*. 2019. №1. С. 95-104.
3. Коваленко В. В. Система публічного управління та державної служби в Україні: трансформація до європейських стандартів. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2020. Т.27. №4. С. 84-106.
4. Сидоренко О. В. Сучасні тенденції публічного управління в Україні: виклики та перспективи. *Публічне управління та адміністрування*. 2022. №2. С. 23-30.
5. Гриценко Т. В. Гендерно-чутливе нарощування потенціалу для цивільної безпеки України: політичних бриф. *GPPi Policy Brief*. 2024. №1. С. 1-12.
6. Rosenthal U., Boin A., Comfort L. K. *Managing Crises: Threats, Dilemmas, Opportunities*. Springfield, IL: Charles C Thomas Publisher, 2001. 365 p.

7. Clarke I. DRR Related Issues in EU Civil Protection Policy. Brussels: European Commission, 2006. 15 p.
8. Nygren K. The Effectiveness of National and EU-Level Civil Protection Systems. *Journal of European Integration*. 2018. Vol. 40. № 6. Pp. 769-784.
9. Pollitt C., Bouckaert G. Public Management Reform: A Comparative Analysis – New Public Management, Governance and the Neo-Weberian State. Oxford: Oxford University Press. 2011. 386 p.
10. Галушак О., Галушак Г., Машлій Г. Цифровізація в Україні: Еволюційні перетворення. *Галицький економічний вісник*. 2023. № 2. С. 155–163. DOI: https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu URL: <https://galicianvisnyk.tntu.edu.ua/pdf/81/1156.pdf>.
11. Regulation (EU) 2024/1183 of the European Parliament and of the Council of April 11, 2024 amending Regulation (EU) No 910/2014 establishing a European digital identity system. Official website of the European Union. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legalcontent/bg/TXT/?uri=CELEX%3A32024R1183>
12. Лещенко О. Я. Міжнародний досвід трансформації систем цивільного захисту в умовах сучасних воєнно-політичних конфліктів. *Молодий вчений* (“*Young Scientist*”). 2017. Вип. № 8 (48). С. 339–344. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/8/75.pdf>.
13. Тришновський Є. М. Сутність та критерії соціальної держави. *Державне будівництво*. 2024. № 1 (35). С. 76–85. DOI: <https://doi.org/10.26565/1992-2337-2024-1-06>.
14. Про внесення змін до деяких законів України щодо функціонування Національної системи конфіденційного зв'язку та Національної електронної комунікаційної мережі : Проект Закону України від 20.11.2023 № 10273. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/43261>.
15. Волянський П. Б., Гур'єв С. О., Соловійов О. С., Терент'єва А. В. Кризовий менеджмент і принципи управління ризиками в процесі ліквідації надзвичайних ситуацій: монографія. Київ : Парлам. 2021. 432 с.
16. Парламентаризм як особлива система публічного управління: навч. посіб. / В. А. Гошовська, Л. І. Даниленко, І. Д. Дудко та ін.; за заг. ред. В. А. Гошовської. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2023. 239 с.
17. Ткаченко І. В., Вакуленко В. М., Ткаченко В. О. Конкурентоспроможність держави в умовах глобалізації: роль міжнародної

співпраці та парадигми публічного управління. *Публічне адміністрування та національна безпека*. 2024. №2. URL: <https://doi.org/10.25313/2617-572X-2024-2-9674>.

18. Коваль Я. С. Механізм державного управління національною економікою в умовах цифрової трансформації. *Публічне адміністрування та національна безпека*. 2023. №10. DOI: <https://doi.org/10.25313/2617-572X-2023-10-9396>.

19. Запорожець Т. Механізми публічного управління розвитком інтелектуального потенціалу в умовах цифровізації. *Наукові перспективи*. 2024. № 11 (53). С. 193–203. DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-11\(53\)](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-11(53)). URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/np/article/view/17086/17158>

20. European Civil Protection and Humanitarian Aid Operations. European Commission. URL : https://ec.europa.eu/echo/index_en

21. Бондар Д. В. Механізм цивільного захисту Європейського Союзу як організаційно-правовий інструмент реагування на виникнення кризових і надзвичайних ситуацій. *Інвестиції: практика та досвід*. 2022. № 17. С. 99-106. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2022.17.99>.

References

1. Kovalchuk, V. (2020), “Adaptation of the public administration system to European standards: challenges and prospects”, *Derzhavne upravlinnia: teoriia ta praktyka*, vol. 1, pp. 45-52.

2. Petrenko, L.I. (2019), “Professional development of civil defense specialists in the context of modern realities”, *Pedahohika i psykholohiia profesiinoi osvity*, vol. 1, pp. 95-104.

3. Kovalenko, V.V. (2020), “The system of public administration and civil service in Ukraine: transformation to European standards”, *Visnyk Natsionalnoi akademii pravovykh nauk Ukrainy*, vol. 27, no. 4, pp. 84-106.

4. Sydorenko, O.V. (2022), “Modern trends in public administration in Ukraine: challenges and prospects”, *Publichne upravlinnia ta administruvannia*, vol. 2, pp. 23-30.

5. Hrytsenko, T.V. (2024), “Gender-sensitive capacity building for civilian security in Ukraine: a policy brief”, *GPPI Policy Brief*, vol. 1, pp. 1-12.

6. Rosenthal, U., Boin, A., and Comfort, L.K. (2001), *Managing Crises: Threats, Dilemmas, Opportunities*, Charles C Thomas Publisher, Springfield, USA.

7. Clarke, I. (2006), DRR Related Issues in EU Civil Protection Policy, European Commission, Brussels.
8. Nygren, K. (2018), “The Effectiveness of National and EU-Level Civil Protection Systems”, *Journal of European Integration*, vol. 40, no. 6, pp. 769-784.
9. Pollitt, C. and Bouckaert, G. (2011), *Public Management Reform: A Comparative Analysis – New Public Management, Governance and the Neo-Weberian State*, Oxford University Press, Oxford, UK.
10. Halushchak, O., Halushchak, H. and Mashlii, H. (2023), “Digitalization in Ukraine: Evolutionary transformations”, *Halytskyi ekonomichnyi visnyk*, vol. 2, pp. 155–163. DOI: https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu.
11. Official website of the European Union (2024), “Regulation (EU) 2024/1183 of the European Parliament and of the Council of April 11, 2024 amending Regulation (EU) No 910/2014 establishing a European digital identity system”, available at: [https://eur-lex.europa.eu/legalcontent/bg/TXT/?uri=CELEX%3A32024R1183_\(Accessed 22 April 2025\)](https://eur-lex.europa.eu/legalcontent/bg/TXT/?uri=CELEX%3A32024R1183_(Accessed%2022%20April%202025)).
12. Leshchenko, O. Y. (2017), “International experience of transformation of civil protection systems in the context of modern military and political conflicts”, *Young Scientist*, vol. 8 (48), pp. 339–344, available at: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/8/75.pdf> (Accessed 25 April 2025).
13. Trishnovsky, E. M. (2024), “The essence and criteria of the social state”, *Derzhavne budivnytstvo*, vol. 1 (35), pp. 76–85. DOI: <https://doi.org/10.26565/1992-2337-2024-1-06>.
14. The Verkhovna Rada of Ukraine (2023), The Law of Ukraine “On Amendments to Certain Laws of Ukraine on the Functioning of the National Confidential Communication System and the National Electronic Communication Network”, available at: [https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/43261_\(Accessed 25 April 2025\)](https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/43261_(Accessed%2025%20April%202025)).
15. Volianskyi, P.B., Huriev, S.O., Soloviov, O.S. and Terentieva, A.V. (2021), *Kryzovyi menedzhment i pryntsypy upravlinnia ryzykamy v protsesi likvidatsii nadzvychainykh sytuatsii* [Crisis management and risk management principles in the process of emergency response], Parlam, Kyiv, Ukraine.
16. Hoshovska, V. A., Danylenko, L. I. and Dudko, I. D. (2023), *Parlamentaryzm yak osoblyva systema publichnoho upravlinnia* [Parliamentarism

as a special system of public administration], VPTs «Kyivskyi universytet», Kyiv, Ukraine.

17. Tkachenko, I. V., Vakulenko, V. M. and Tkachenko, V. O. (2024), “Competitiveness of the state in the context of globalization: the role of international cooperation and public administration paradigm”, *Publichne administruvannia ta natsionalna bezpeka*, vol. 2. DOI: <https://doi.org/10.25313/2617-572X-2024-2-9674>.

18. Koval, Y.S. (2023), “Mechanism of public administration of the national economy in the context of digital transformation”, *Publichne administruvannia ta natsionalna bezpeka*, vol. 10. DOI: <https://doi.org/10.25313/2617-572X-2023-10-9396>.

19. Zaporozhets, T. (2024), “Mechanisms of public management of intellectual potential development in the context of digitalization”, *Naukovi perspektyvy*, vol. 11 (53), pp. 193–203. DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-11\(53\)](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-11(53)).

20. European Commission (2025), “European Civil Protection and Humanitarian Aid Operations”, available at: https://ec.europa.eu/echo/index_en (Accessed 23 April 2025).

21. Bondar, D.V. (2022), “Civil Protection Mechanism of the European Union as an Organizational and Legal Instrument for Responding to Crisis and Emergency Situations”, *Investytsii: praktyka ta dosvid*, vol. 17, pp. 99-106. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2022.17.99>.

Стаття надійшла до редакції 28.04.2025 р.